

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Міжнародне та європейське право
Спеціальність 081 Право
Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 6 від 24 січня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародний захист прав людини
Викладач (-і)	Петечел Надія Михайлівна, к.ю.н., викладач кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Петечел Надія Михайлівна (0342)59-61-78
Е-mail викладача	Петечел Надія Михайлівна nadiia.petechel@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/hrafik-samostijnoi-roboty-zi-student/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є нормативно-правові акти, які регламентують поняття, стандарти, механізми міжнародного захисту прав людини, структуру, повноваження вітчизняних та зарубіжних органів, організацій, посадових осіб, які здійснюють захист прав, свобод і законних інтересів людини в Європі, Азії, Америці; практика Європейського суду з прав людини.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механізми захисту прав людини. 2. Міжнародні стандарти прав людини. <p>Навчальна дисципліна «Міжнародний захист прав людини» вивчається разом із іншими нормативними і вибірковими дисциплінами. Вона є практичною основою для забезпечення набуття слухачами навчального курсу інтегрованих, поглиблених та системно упорядкованих знань щодо особливостей міжнародного захисту прав людини, як важливої гарантії верховенства права.</p> <p><u>Основними джерелами</u> виступають Статут ООН, Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., практика Європейського суду з прав людини щодо права на життя (справа Макканн та інші проти Сполученого Королівства 1995 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки чи покарання (справа Сорінг проти Сполученого Королівства 1989 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканність (справа Харченко проти України 2011 р.), практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу думки, совісті та релігії (справа Коккінакіс проти Греції 1993р.), Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Україна з перших кроків після здобуття незалежності висловила прагнення увійти повноправним членом до політичного, економічного, правового європейського простору. Одним із важливих елементів успішної реалізації політичної волі у цьому напрямку є досягнення певного рівня узгодженості українського законодавства із правом Ради Європи. Це завдання полягає у приведенні української системи захисту прав людини за формою і змістом до європейського рівня. Звичайно, в Конституції України та ратифікованій Верховною Радою України Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, гарантовані фундаментальні права і свободи людини. В контексті забезпечення дотримання принципів Конституції та Конвенції було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», який став серйозним кроком в напрямку узгодження судових рішень, що приймаються в Україні щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина із європейськими</p>	

стандартами.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний захист прав людини» є формування у студентів необхідних знань про загальні положення, стандарти і міжнародні механізми захисту прав людини, міжнародні і вітчизняні організації, які мають на меті реалізацію захисту прав людини, а також співвідношення міжнародних та внутрішньодержавних механізмів захисту прав людини.

Основними цілями вивчення дисципліни «Міжнародний захист прав людини» є формування у студентів правового світогляду та мислення, оволодіння студентами сучасними знаннями з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у сфері захисту прав людини, отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань та набуття практичних навиків правозастосування з метою вирішення конкретних правових ситуацій в контексті міжнародного захисту та рішень Європейського суду з прав людини, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів в міжнародних організаціях.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
здатність працювати в команді;
здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;
знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;
здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування;
здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;
використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;
вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію;
доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;
пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;

<p>пояснювати природу та зміст основних правових явищ; і процесів; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		22		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		50		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий	
8	081 Право	4	нормативний	
Тематика курсу				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття сам. роб.	
Змістовний модуль 1. Механізми захисту прав людини				
Тема № 1. Загальні положення про права людини		2	2	6
Тема № 2. Захист прав людини в діяльності ООН		2	2	6
Тема № 3. Захист прав людини в Європі		2	2	6
Тема № 4. Інші регіональні системи захисту прав людини		2	-	6
Змістовний модуль 2. Міжнародні стандарти прав людини				
Тема № 5. Право на життя. Заборона катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання		2	2	6
Тема № 6. Право на свободу та особисту недоторканність		2	2	4
Тема № 7. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції		2	2	4
Тема № 8. Свобода думки, совісті та релігії. Свобода вираження поглядів		2	2	4
Тема № 9. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність		2	2	2
Тема № 10. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту		2	-	4
Тема № 11. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуацій. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів		2	2	2
ЗАГ.:		22	18	50
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (зі змінами та доповненнями) – текст розміщений на сайті навчально-наукового юридичного інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf (надалі - Положення).			

Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується на 9 семінарському занятті восьмого семестру та охоплює теми №№ 1-11. Максимальний бал за контрольну роботу становить 20.</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на передостанньому семінарському занятті та охоплює теми всіх модулів.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/</p>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена р.4 Положення
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення
Підсумковий контроль	<u>Екзамен</u> у письмовій формі. На екзамен виноситься 2 описові питання, які оцінюються по 10 балів кожне, одне завдання схематичного характеру, що оцінюється у 5 балів та 25 тестових завдань, які оцінюються по 1 балу кожне. Максимальний бал за екзамен – 50 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках та завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – *Методичні вказівки та завдання розміщені на сайті кафедри* <https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення).

8. Рекомендована література

1. Дудаш Т. І., Практика Європейського Суду з прав людини: навч.-практ., посіб. Київ: Алерта, 2013. 367 с.
2. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
3. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини : навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2020. 260 с.
4. Опольська Н. М., Бабой А. М., Бабой В. С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Вінниця: Твори. 2021. 408 с.
5. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посібник / за ред.

завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

6. Сироїд Т. Л. Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. К.: Право, 2019. 310 с.

7. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. К.: Право, 2019. 496 с.

8. Шуміло І. А. Міжнародна система захисту прав людини. Київ. Видавництво «ФОРМ Голембовська О.О.». 2018. 168 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Петечел Н. М. Міжнародний захист прав людини. Методичні вказівки та завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Міжнародне та європейське право. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022.

2. Петечел Н. М. Міжнародний захист прав людини. Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Міжнародне та європейське право. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022.

<https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма/>

Викладач

к.ю.н., викладач кафедри судочинства

Надія ПЕТЕЧЕЛ